

Ֆինանսական հաշվետվություններ և
Անկախ առողջապահությունը

«Գեորգիմ» Փակ Բաժնետիրական
Ընկերություն

2015թ. դեկտեմբերի 31

Բովանդակություն

	Էջ
Անկախ առողջապահության եզրակացություն	1
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	4
Ծահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն	5
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	6
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	7
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	9

Անկախ առողջապահության եզրակացություն

Գրանթ Թորնթոն ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երևան 0012
Վաղարշյան 8/1
Հ. + 374 10 260 964
Ֆ. + 374 10 260 961
Grant Thornton CJSC
8/1 Vagharshyan str.
0012 Yerevan, Armenia
Տ + 374 10 260 964
Ֆ + 374 10 260 961
www.grantthornton.am

«Գեղրիմ» ՓԲԸ -ի բաժնետիրոջը

Մեր կողմից իրականացվել է «Գեղրիմ» ՓԲԸ-ի (Ընկերություն) կից ֆինանսական հաշվետվությունների առողջապահությունը և ներառությունը հաշվետվությունը՝ նույն դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը և այլ ծանոթագրություններ:

Դեկապարության պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ընկերության դեկապարությունը պատասխանատու է ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների կազմնան և ճշմարիտ ներկայացման համար: Այդ նպատակով դեկապարությունը սահմանում է անհրաժեշտ վերահսկողության համակարգ, որը թույլ է տալիս պատրաստել ֆինանսական հաշվետվություններ, որոնք ազատ են խարդախության կամ սխալի արդյունքում էական խեղաքյուրումից:

Առողջապահության պատասխանատվություն

Մենք պատասխանատու ենք առողջապահություններին միջազգային ստանդարտներին համապատասխան մեր կողմից իրականացված առողջապահությունը հիման վրա նշված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր արտահայտած կարծիքի համար: Այդ ստանդարտներով մեզանից պահանջվում է առողջապահությունը պահանջման մեջ կազմակերպությունների և անցկացնելու՝ ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաքյուրումներից զերծ լինելու: Վերաբերյալ ողջամիտ երաշխիքներ ձեռք բերելու նպատակով:

Առողջապահության աշխատանքները ներառում են ֆինանսական հաշվետվություններում ու համապատասխան ծանոթագրություններում արտացոլված տվյալները հիմնավորող փաստերի ձեռքբերման նպատակով մշակված ընթացակարգեր, որոնց ընտրությունը կախված է խարդախությունների և սխալների հետևանքով ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլված տվյալների ոչխկերդի առկայության վերաբերյալ առողջապահության գնահատումներից: Ոչխկերդի գնահատումները կատարելիս առողջապահության պատասխանատվությունը կատարելի է առողջապահության գնահատումների համապատասխան հաշվետվությունների վերաբերյալ:

մշակում է համապատասխան ընթացակարգեր ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար կիրառվող ներքին վերահսկողության գնահատման, այլ ոչ թե ընկերության ողջ ներքին վերահսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք կազմելու համար: Առողջապահության աշխատանքները ներառում են նաև կիրառված հաշվապահական հաշվառման սկզբունքների և դեկավարության կողմից կատարված գնահատումների, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացման գնահատումը:

Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավականաշափ ու համապատասխան առողջապահության ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Կարծիքի ձևափոխման հիմքեր

Ինչպես նկարագրված է ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություն 15-ում, Ընկերությունը ստացել է անտոկոս փոխառություններ մայր ընկերությունից: Համաձայն պայմանագրի պայմանների՝ փոխառությունները ենթակա են մարման ցպահանջ, այդ պատճառով Ընկերության ֆինանսական հաշվետվություններում դասակարգված են որպես ընթացիկ: Այնուամենայնիվ, քանի որ Ընկերությունը դեռևս սկսնակ փուլում է և հասույթ չի ստանում, հավանական չէ, որ փոխառությունները են կապահանջնեն փոխառությունները տեսանելի ապագայում, որը վկայում է այն մասին, որ փոխառությունները պետք է ներկայացվեին որպես ոչ ընթացիկ: Ի լրումն, ինչպես նկարագրված է ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություն 12-ում, Ընկերությունն ունի երկարաժամկետ կրեդիտորական պարտքեր մայր ընկերությունից ստացված ծառայությունների գծով: Ընկերության դեկավարությանը չի հաջողվել սկզբնական ճանաչման ժամանակ ճանաչել փոխառությունները և երկարաժամկետ կրեդիտորական պարտքերը իրական արժեքով, ինչպես պահանջում է ՀՀՍՍ 39-ը՝ «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը», քանի որ անհնար էր որոշել փոխառությունների և կրեդիտորական պարտքերի մարման հնարավոր օրը և զեղչման տոկոսադրույթը նմանատիպ գործիքի համար: Մենք չենք կարողացել որոշել վերը նշված հարցի ազդեցությունը ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Ձևափոխմած կարծիք

Մեր կարծիքով, բացի «Կարծիքի ձևափոխման հիմքեր» պարբերությունում նկարագրված խնդիրներից, ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են «Գեորիմ» Փակ Բաժնետիրական Ընկերության 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների ու դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների:

Հանգամանքների լուսաբանում

1. Մենք Զեր ուշադրությունն ենք իրավիրում ֆինանսական հաշվետվությունների ծանոթագրություն 21-ը: Համաձայն «Բաժնետիրական Ընկերությունների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի, եթե երկրորդ և յուրաքանչյուր հաջորդ ֆինանսական տարվա ավարտից հետո պարզվի, որ Ընկերության զուտ ակտիվների արժեքը պակաս է բողարկված բաժնետիրական կապիտալի արժեքից, ապա Ընկերության պարտատերերը կարող են պահանջել պարտավորության

վաղաժամկետ մարում, իսկ լիազորված պետական մարմինները՝ Ընկերության լուծարում՝ դատական կարգով:

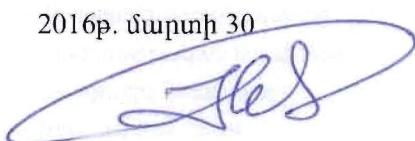
Այս գործուների առկայությունը, ինչպես նաև ծանոթագրություն 21-ում նկարագրված այլ խնդիրներ, կարող են էական կասկածներ առաջացնել Ընկերության անընդհատ գործելու վերաբերյալ:

2. Ի լրումն՝ Զեր ուշադրությունն ենք հրավիրում ծանոթագրություն 7-ը, որտեղ ներկայացված է, որ Ընկերությունն ունի դեբիտորական պարտքեր պետական բյուջեից 1,670,449 հազար դրամի չափով հաշվանցման ենթակա ավելացված արժեքի հարկի գծով (2014թ.՝ 1,439,874 հազար դրամ), որը կհաշվանցվի հետագա այլ հարկային պարտավորությունների հետ, կամ ետ կվերադարձվի, եթե Ընկերությունը ունենա իրացումներ:

Չնայած Ընկերությունը գրանցել է ԱԱՀ գծով դեբիտորական պարտքերը գործող օրենսդրության իր լավագույն մեկնաբանությունների հիման վրա, ապագա արդյունքները կարող են չհամապատասխանել ընթացիկ սպասումներին, քանի որ հարկային մարմինների կողմից հնարավոր են տարաբնույթ մեկնաբանություններ հարկային ստուգումների ընթացքում, և հետևաբար ամբողջ գումարը կարող է վերականգնման ենթակա չլինել:

Մեր կարծիքը չի ճանաչում վերը նշված հանգամանքների առնչությամբ:

2016թ. մարտի 30

Գագիկ Գյուլբուղալյան

Տնօրեն

Լիլիթ Արարագյան, FCCA

Առաջադրանքի դեկավար

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ		2015թ. Ծանոթ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ակտիվներ			
Ոչ ընթացիկ ակտիվներ			
Ֆինանսական միջոցներ	4	2,621,664	1,086,515
Ոչ նյութական ակտիվներ	5	17,040	25,464
Ֆետախուգման և գնահատման ակտիվներ	6	27,436,344	22,807,382
Դերիտորական պարտքեր բյուջեից	7	1,759,814	1,523,851
		<u>31,834,862</u>	<u>25,443,212</u>
Ընթացիկ ակտիվներ			
Պաշարներ	8	62,097	71,423
Դերիտորական պարտքեր	9	12,409,802	237,356
Տրամադրված փոխառություններ		2,841	236
Ժամկետային ավանդ		4,000	4,000
Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում	10	23,276	164,691
		<u>12,502,016</u>	<u>477,706</u>
Ընդամենը ակտիվներ		<u>44,336,878</u>	<u>25,920,918</u>
Սեփական կապիտալ և պարտավորություններ			
Կապիտալ և պահուստներ	11		
Բաժնետիրական կապիտալ		100	100
Լրացուցիչ կապիտալ		45,472	45,472
Կուտակված վճար		(9,960,815)	(9,719,626)
		<u>(9,915,243)</u>	<u>(9,674,054)</u>
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ			
Կրեդիտորական պարտքեր կապակցված կողմերին	12	9,871,470	7,494,155
Վերականգնման պարտավորություններ	13	163,748	163,748
		<u>10,035,218</u>	<u>7,657,903</u>
Ընթացիկ պարտավորություններ			
Փոխառություններ կապակցված կողմերից	16	32,061,009	27,657,289
Կրտադրանքի վաճառքի պայմանագրի գծով	14	12,057,753	-
Կրեդիտորական պարտք	15	98,141	279,780
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր		<u>44,216,903</u>	<u>27,937,069</u>
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		<u>44,336,878</u>	<u>25,920,918</u>

Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացվել են 2016թ. մարտի 30-ին:

Հայկ Ալոյան
Տնօրեն

Նարինե Ապրեսյան
Գլխավոր հաշվապահ

Ֆինանսական վիճակի սահմանվությունը պնդում է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմում 9-ից մինչև 39-րդ էջը բարեկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ծահույթի կամ վճասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն

Նազար դրամ

	Ծանոթ.	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Փոխառուցումներ աշխատակիցներին		(229,312)	(294,498)
Վարչական և ընդհանուր ծախսեր		(184,902)	(176,982)
Խորհրդատվական և ներկայացուցչական ծախսեր		(115,770)	(108,021)
Մաշվածություն և ամորտիզացիա		(12,299)	(13,245)
Այլ գործառնական ծախսեր		(53,267)	(31,853)
Շնորհներ և նվիրատվություններ	17	(153,786)	(295,304)
Գործառնական եկամուտ		<u>12,577</u>	<u>39,838</u>
Գործառնական գործունեությունից վճաս		<u>(736,759)</u>	<u>(880,065)</u>
Ֆինանսական եկամուտ		8,809	1,801
Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ/(վճաս), զուտ վճաս մինչև հարկերը	18	486,761 <u>(241,189)</u>	(4,351,235) <u>(5,229,499)</u>
Ծահութահարկի գծով ծախս	19	-	-
Տարվա վճաս		<u>(241,189)</u>	<u>(5,229,499)</u>
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք		-	-
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք		<u>(241,189)</u>	<u>(5,229,499)</u>

Ծահույթի կամ վճասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 9-ից մինչև 39-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

ՍԵՎԻԱԿԱՆ ԼԱՎԻԺՈՒԹԱԼՈՒՄ ՎԻՆՎԻԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Դազար դրամ

	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Լրացուցիչ կապիտալ	Կուտակված վճառ	Ընդամենը
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	100	45,472	(4,490,127)	(4,444,555)
Տարվա վճառ Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	(5,229,499)	(5,229,499)
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	100	45,472	(9,719,626)	(9,674,054)
Տարվա վճառ Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	(241,189)	(241,189)
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	100	45,472	(9,960,815)	(9,915,243)

Սեվիական կապիտալում վինվիխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 9-ից մինչև 39-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ

	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Տարվա վճառ	(241,189)	(5,229,499)
Ծցգրտումներ՝		
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	12,299	13,245
Նիմնական միջոցների օտարումից (օգուտ)/վճառ	1,174	(1,750)
Ֆինանսական եկամուտ	(8,809)	(1,801)
Կապակցված կողմին տրված փոխառության դուրս գրում	-	306
Փոխարժեքային տարրերությունից (օգուտ)/վճառ	<u>(486,761)</u>	<u>4,351,235</u>
Գործառնական վճառ նախքան շրջանառու կապիտալի փոփոխությունները	<u>(723,286)</u>	<u>(868,264)</u>
 Դեբիտորական պարտքերի փոփոխություն	(12,382,440)	(110,190)
Պաշարների փոփոխություն	9,326	4,760
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերի փոփոխություն	(182,065)	(5,189)
Ստացված կանխավճարների փոփոխություն	<u>11,901,351</u>	<u>-</u>
Գործառնական գործունեության համար օգտագործված դրամական միջոցներ	<u>(1,377,114)</u>	<u>(978,883)</u>
 Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Նիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(1,884,121)	(13,446)
Նետախուզման և գնահատման ակտիվների ավելացում	(728,449)	(1,592,429)
Բանկային ավանդներ	-	(4,000)
Տրամադրված/(մարված) փոխառություններ	(2,605)	560
Նիմնական միջոցների օտարումից մուտքեր	-	1,750
Ստացված տոկոսային եկամուտ	<u>3,421</u>	<u>1,801</u>
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված գումար դրամական միջոցներ	<u>(2,611,754)</u>	<u>(1,605,764)</u>

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն (Հարունակություն)

Հազար դրամ

	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Փոխառություններից մուտքեր	3,850,867	2,691,060
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված գուտ դրամական միջոցներ	3,850,867	2,691,060
Դրամարկղում և բանկերում մնացորդների գուտ աճ/(նվազում)	(138,001)	106,413
Արտարժույթի փոխարժեքի ազդեցությունը դրամական միջոցների վրա	(3,414)	(8,179)
Դրամարկղում և բանկերում մնացորդներ տարվա սկզբուն	164,691	66,457
Դրամարկղում և բանկերում մնացորդներ տարվա վերջուն	23,276	164,691

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 9-ից մինչև 39-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1 Գործառնությունների բնույթը և ընդհանուր տեղեկատվություն

«Գեղիմ» փակ բաժնետիրական ընկերությունը («Ընկերություն») ստեղծվել է 2005թ. հոկտեմբերի 13-ին: 2006թ. ապրիլի 15-ին Հայաստանի Հանրապետության («ՀՀ») Բնապահպանության Նախարարության կողմից Ընկերությունը ստացել է լիցենզիա՝ Վայոց Զոր մարզի Ամուլսարի քվարցիտների հետազոտությունների համար: Ընկերությունը 2007թ. մայիս ամսին ստացել է երկու լիցենզիա՝ Ամուլսարի արևելյան և արևմտյան հատվածներում հետազոտությունների իրականացման համար:

2009թ. փետրվարի 20-ին պետական իշխանությունները հաստատել են պաշարների պահուստները, և Ընկերությունը Կառավարությանն է ներկայացրել իր հանքարդյունահանման աշխատանքների ծրագիրը և ստացել է լիցենզիա հանքարդյունահանման աշխատանքներ կատարելու համար: 2014թ. նոյեմբերի 26-ին Ընկերությունը թարմացրել է հանքարդյունահանման լիզենզիան, որով հանքային պահուստները ավելացել են մինչև 89,376.3 հազար տոննա, իսկ հանքաքարում պարունակող պահուստները վերաներկայացվել են 73,733 կգ ոսկի և 294.4 տոննա արծաթ: Միաժամանակ, Էրատո կոչվող հանքարդյունահանման նոր տարածք է ավելացել հանքարդյունահանման լիցենզիային, որը ներառում է արդյունահանվող 32,941.8 հազար տոննա հանքաքար և պարունակում է 21,069 կգ ոսկի և 83.9 տոննա արծաթ:

2014թ. նոյեմբերին հանքարդյունահանման լիցենզիան երկարաձգվել է մինչև 2034թ. հունվարի 1-ը՝ իմք ընդունելով տարեկան արտադրության մինչև 10 միլիոն տոննայի ավելացման հանգամանքը՝ աջակցելով շինարարական աշխատանքները առաջ տանելու Ընկերության մտադրությանը: Ընկերությունը մտադրված է սկսել հանքի շինարարությունը 2016թ.-ին և ավարտել 2018թ.-ին՝ նպատակադրվելով ունենալ առաջին առևտրային արտադրությունը 2018թ.-ին:

2015թ. «Լիդիյան Ինստերնեշնլ» Տեխնիկական Հաշվետվություն է հրապարակել Ամուլսարի ոսկու հանքի ծրագրի վերաբերյալ, որը Ընկերությանը ստիպել է փոփոխություններ կատարելու առաջարկներ անել թե՝ հանքարդյունաքերության թույլտվության մեջ, և թե՝ ԸՍՍԳ-ում՝ արտացոլելու ծրագրի նախագծի փոփոխությունները և թարմացնելու մշակման և կառուցման ժամանակցույցը: Սույն փոփոխություններն ընթացքի մեջ են 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրույթամբ:

Ընկերության գլխավոր մայր ընկերությունը «Լիդիյան Ինստերնեշնլ Լիմիթիդ» ընկերությունն է, որը գտնվում է Չառլզ Արքիթ ՋԵ2 4ՍՖ, Չանել Այլանդս հասցեում և համախմբում է Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունները: «Լիդիյան Ինստերնեշնլ» Լիմիթիդ ընկերության բաժնետոմսերը 2008թ. հունվարի 10-ից ցուցակված են Թորոնթոյի ֆոնդային Բորսայում LYD նշանի ներքո:

2015թ. նոյեմբերի 30-ին Ընկերությունը պայմանագիր է կնքել «Օրիոն Մայն Ֆայնլունի» և «Ռեսուրսների Կապիտալ Հիմնադրամի» (ՌԿՀ) հետ 325 միլիոն ԱՄՆ դոլար արժողությամբ շինարարության ֆինանսավորման փաքեթի համար: Ֆինանսավորման փաքեթը ներառում է 60 միլիոն ԱՄՆ դոլար արժողությամբ արտադրանքի վաճառքի պայմանագիր, 80 միլիոն ԱՄՆ դոլարի Սեփական կապիտալի մասնավոր տեղաբաշխում, 160 միլիոն ԱՄՆ դոլարի ժամկետային վարկի տրամադրում և 25 միլիոն ԱՄՆ դոլար արժողությամբ գերածախսի պայմանագիր: Ֆինանսավորման փաքեթի շրջանակներում ֆինանսավորումը կիրականացվի տարբեր փուլերով: Այն կիրառելի է նախորդող պայմանների բավարարման դեպքում, որոնք, ի թիվ այլոց, ներառում են «Օրիոնի» և ՌԿՀ-ի կողմից սեփական կապիտալի մասնավոր տեղաբաշխման ավարտ, կապիտալի բաց տեղաբաշխում ոչ պակաս քան 25 միլիոն ԱՄՆ դոլար և Ընկերության բաժնետերերի կողմից հաստատում:

Ընկերության աշխատողների միջին ցուցակային թվաքանակը 2015թ. կազմում է 34 մարդ (2014թ.՝ 31 մարդ):

Ընկերության գրասենյակը գտնվում է՝ ՀՀ, ք. Երևան, Հանրապետության 37, 4-րդ հարկ հասցեում:

2 Պատրաստման հիմքերը

2.1 Քամապատասխանություն

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՍՍ) համաձայն, ինչպես հրապարակվել է Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՍՍԻ) կողմից:

2.2 ճանաչման հիմքեր

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի սկզբունքով, բացառությամբ որոշ ֆինանսական գործիքների, որոնք ներկայացված են ապագա դրամական հոսքերի ներկա գեղչված արժեքով:

2.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը հայկական դրամն է (դրամ), որն էլ հանդիսանում է Ընկերության գործառնական արժույթը, քանի որ այն լավագույնս արտացոլում է ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Ընկերության գործարքների տնտեսական բովանդակությունը:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են հայկական դրամով (եթե այլ քանի որ դրամը չէ), քանի որ, դեկտեմբերի վերաբերյալ համոզմամբ, այս արժույթն առավել օգտակար է Ընկերության ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների համար: Դրամով ներկայացված ամբողջ ֆինանսական տեղեկատվությունը կլորացված է մինչև մոտակա հազար միավորը:

2.4 Գնահատումների և դատողությունների կիրառում

ՖՀՍՍ-ին համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որպեսզի Ընկերության դեկտարությունը կարևոր գնահատումներ և ենթադրություններ կատարի, որոնք ազդեցություն են գործում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների

գումարների, ինչպես նաև հաշվետու տարվա եկամուտների և ծախսերի գումարների վրա: Առավել մեծ դատողություն պահանջող և բարդություն ներկայացնող էական ոլորտները, կամ այն ոլորտները, որտեղ ենթադրություններն ու գնահատումներն էական են ֆինանսական հաշվետվությունների համար, բացահայտված են ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություն 20-ում:

2.5 Նոր և վերանայված ստանդարտների ընդունում

Ընթացիկ տարում Ընկերությունն ընդունել է իր գործունեության համար կիրառելի և 2015թ. հունվարի 1-ից սկսվող ժամանակաշրջանների համար ուժի մեջ մտած բոլոր նոր և վերանայված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք հրապարակվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՍՍԽ) և ՀՀՍՍԽ-ի Մեկնաբանման կոմիտեի (ՄԿ) կողմից:

Նշված փոփոխությունների բնույթը և ազդեցությունը բացահայտված են ստորև: Չնայած այս նոր ստանդարտները և փոփոխությունները առաջին անգամ կիրառելի են 2015թ. ընթացքում, դրանք էական ազդեցություն չեն ունեցել Ընկերության տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Նոր և վերանայված ստանդարտներ և մեկնաբանություններ, որոնք կիրառելի են 2015թ. հունվարի 1-ից և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար

Տարեկան բարեփոխումներ՝ 2010-2012թթ.

2010-2012թթ. տարեկան բարեփոխումները մի շարք ֆՀՍՍ-ներում կատարել են որոշ անշան փոփոխություններ: Ընկերությանը վերաբերող փոփոխությունները ամփոփված են ստորև.

ՖՀՍՍ 13. «Իրական արժեքի չափում»

Կարճաժամկետ դեբյուռական և կրեդիտորական պարտքեր.

- փոփոխվում են Եզրակացությունների համար իիմքերը՝ պարզաբանելու համար, որ ընկերությունը պարտադրված չէ հաստատված տոկոսադրույթ չունեցող կարճաժամկետ դեբյուռական և կրեդիտորական պարտքերը գեղչել հաշիվ-ապրանքագրում նշված գումարից ցածր արժեքի, եթե գեղչման ազդեցությունն էական չէ:

ՀՀՍՍ 24. «Կապակցված կողմերի բացահայտումներ»

ՀՀՍՍ 24-ում առաջարկված վարանայումը.

- փոփոխում է «Կապակցված կողմի» սահմանումը, որպեսզի ներառի «կառավարչական ընկերությունները», որոնք հաշվետու ընկերությանը մատուցում են առանցքային կառավարչական անձնակազմի ծառայություններ,
- պահանջում է, որպեսզի հաշվետու ընկերությունը բացահայտի առանձին կառավարչական ընկերությանը որպես առանցքային կառավարչական անձնակազմի ծառայությունների վճար ճանաչված գումարները,

- տրամադրում է բացառության իրավունք՝ հաշվետու ընկերությանը թույլ տալով առանձնացված չբացահայտել առանցքային կառավարչական անձնակազմին վճարված փոխհատուցման բաղադրիչները, եթե փոխհատուցումը վճարվել է կառավարչական ընկերության միջոցով:

Ստանդարտներ, փոփոխություններ և մեկնարանություններ գործող ստանդարտների վերաբերյալ, որոնք դեռևս չեն գործում և նախօրոք չեն ներդրվել Ընկերության կողմից

Այս ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման ամսաթվի դրությամբ Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՍՍԽ) կողմից թողարկվել են որոշակի նոր ստանդարտներ, փոփոխություններ և մեկնարանություններ գործող ստանդարտների վերաբերյալ, սակայն դեռևս չեն գործում և նախօրոք չեն ներդրվել Ընկերության կողմից:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ բոլոր կիրառելի հրապարակումները կներդրվեն Ընկերության հաշվապահական հաշվառման բաղադրականությունում սկսած հրապարակման ուժի մեջ մտնելու ամսաթվին հաջորդող առաջին իսկ ժամանակաշրջանից: Ստորև ներկայացված է տեղեկատվություն նոր ստանդարտների, փոփոխությունների և մեկնարանությունների վերաբերյալ, որոնք նախատեսվում են, որ կիրառելի կլինեն Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների համար: Որոշ այլ նոր ստանդարտներ և մեկնարանություններ թողարկվել են, սակայն չի ակնկալվում, որ դրանք Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա էական ազդեցություն կունենան:

ՖՀՍՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» (2014թ.)

ՀՀՍՍԽ-ը թողարկել է ՖՀՍՍ 9-ը «Ֆինանսական գործիքներ» (2014թ.)՝ ներկայացնելով իր ծրագրի ավարտը, ինչը պետք է փոխարինի ՀՀՍՍ 39-ին «Ֆինանսական գործիքներ».

Ճանաչումը և չափումը: Նոր ստանդարտն ընդարձակ փոփոխություններ է ներկայացնում ՀՀՍՍ 39-ի ուղեցույցում ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման վերաբերյալ և ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների արժեքրկման նոր «կանխատեսվող վարկային կորուստներ» մոդելը: ՖՀՍՍ 9-ը նաև ապահովում է նոր ուղեցույց՝ հեզի հաշվառման կիրառման վերաբերյալ:

Ընկերության դեկավարությունը դեռ պետք է գնահատի այս նոր ստանդարտի ազդեցությունը Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա: Նոր ստանդարտը պետք է կիրառվի 2018թ. հունվարի 1-ին և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

ՖՀՍՍ 16 «Վարձակալություն»

ՖՀՍՍ 16-ում ներկայացված են վարձակալության հաշվառման նոր պահանջներ և փոփոխություններ: ՖՀՍՍ 16-ը սահմանում է, որ վարձակալները պետք է հաշվառն վարձակալությունները «հաշվապահական հաշվեկշռում»՝ ճանաչելով «օգտագործման իրավունքը» որպես ակտիվ և վարձակալության գծով համապատասխան պարտավորությունը:

Միևնույն ժամանակ ՖՀՍՍ 16-ը՝

- փոփոխում է վարձակալության սահմանումը,
- սահմանում է ակտիվի և պարտավորության հաշվառման պահանջներ, այդ բվում՝ դրանց այնպիսի առանձնահատկությունների, ինչպիսիք են ոչ-վարձակալական տարրերը, փոփոխվող վարձակալական վճարները և արտոնյալ (օպցիոն) ժամանակաշրջանները;
- ազատման հնարավորություն է տալիս կարճաժամկետ վարձակալությունների և ցածրարժեք ակտիվների համար,
- փոփոխում է «վաճառք հետադարձ վարձակալությամբ» պայմանավորվածությունների հաշվառումը,
- մեծապես պահպանում էՀՀՍՍ 17-ի մոտեցումը՝ վարձատունների հաշվառման մասով;
- ներկայացնում է նոր բացահայտման պահանջներ:

ՀՀՍՍ 16-ը ուժի մեջ է մտնում 2019թ. հունվարի 1-ին և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Թույլատրվում է ստանդարտի վաղաժամկետ կիրառումը՝ պայմանով, որ ՀՀՍՍ 15-ը «Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ», նույնականացնելու կիրառվի: Ընկերության դեկավարությունը դեռևս չի գնահատել ՀՀՍՍ 16-ի ազդեցությունը սույն ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՀՀՍՍ 16 (Փոփոխություններ) «Հիմնական միջոցներ» և ՀՀՍՍ 38 (Փոփոխություններ) «Ոչ հյուրական ակտիվներ»: Մաշվածության և ամորտիզացիայի ընդունելի մեթոդների պարզաբանում

Փոփոխությունները պարզաբանում են ՀՀՍՍ 16-ում և ՀՀՍՍ 38-ում առկա սկզբունքները, համաձայն որոնց հասույթն արտացոլում է այն տնտեսական օգուտների մոդելը, որոնք առաջանում են գործառնական գործունեությունից (որի մասն է կազմում ակտիվը), այլ ոչ թե այն տնտեսական օգուտները, որոնք սպառվում են ակտիվի օգտագործման միջոցով: Արդյունքում, հիմնական միջոցների մաշվածության հաշվարկի ժամանակ չի կարող օգտագործվել հասույթի վրա հիմնված մեթոդը: Այն կարելի է օգտագործել միայն ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիայի հաշվարկի ժամանակ՝ խիստ սահմանափակ հանգամանքներում:

Փոփոխություններն ուժի մեջ են մտնում առաջընթաց՝ 2016թ. հունվարի 1-ին և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Թույլատրվում է ստանդարտի վաղաժամկետ կիրառումը: Չի ակնկալվում, որ սույն փոփոխություններն ազդեցություն կունենան Ընկերության վրա, հաշվի առնելով, որ Ընկերությունը չի օգտագործել հասույթի վրա հիմնված մեթոդ՝ իր ոչ ընթացիկ ակտիվների մաշվածությունը հաշվարկելու համար:

Տարեկան բարեփոխումներ՝ 2012-2014թթ.

2012-2014թթ. տարեկան բարեփոխումները մի շարք ՖՀՍՍ-ներում կատարել են որոշ անհան փոփոխություններ: Ընկերությանը վերաբերող փոփոխությունները ամփոփված են ստորև.

ՖՀՍՍ 7 «Ֆինանսական գործիքներ. բացահայտումներ»

Փոփոխությունները տրամադրում են հավելյալ ուղեցույց՝ օգնելու ընկերություններին բացահայտել այն հանգամանքները, որոնց առկայության դեպքում ծառայությունների պայմանագիրը համարվում է «շարունակական ներգրավվածություն»՝ ՖՀՍՍ 7-ի 42Ե-42Հ պարագրաֆների բացահայտման պահանջների կիրառման նպատակով։ Նման հանգամանքները սովորաբար առաջանում են, երբ, օրինակ, ծառայությունների վճարը կախված է փոխանցված ֆինանսական ակտիվից հավաքագրված դրամական միջոցների հոսքերի չափից կամ ժամանակից, կամ երբ ֆիքսված վճարը ամբողջությամբ չի վճարվել այդ ակտիվի չիրականացման պատճառով։

ՖՀՍՍ 7 «Ֆինանսական գործիքներ. բացահայտումներ»

Փոփոխությունները պարզաբանում են, որ ՖՀՍՍ 7-ի *Բացահայտում - Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում* վերջերս իրականացված փոփոխություններով պահանջված հավելյալ բացահայտումը հատուկ չի պահանջվում բոլոր միջանկյալ ժամանակաշրջանների համար։ Այնուամենայնիվ, հավելյալ բացահայտում պահանջվում է տրամադրել խտացված միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններում, որոնք պատրաստվել են ՀՀՍՍ 34-ի «Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններ» համաձայն, երբ դրա ներառումը անհրաժեշտ կլինի՝ բավարարելու ՀՀՍՍ 34-ի ընդհանուր սկզբունքները։

Վերը ներկայացված 2012-2014թթ. տարեկան բարեփոխումները ուժի մեջ են մտնում 2016թ. հունվարի 1-ին և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար։ Կեկավարության կանխատեսմամբ այս փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա։

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

3.1 Արտարժույթ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս Ընկերության համար գործառնական արժույթից տարբեր այլ արժույթով իրականացված գործարքները գրանցվում են գործարքի օրվա դրությամբ Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից հրապարակված փոխարժեքով։ Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաբաժինը դրությամբ արտարժույթով դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են՝ կիրառելով հաշվետու ամսաբաժինը դրությամբ ՀՀ ԿԲ կողմից հրապարակված փոխարժեքը։ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1 ԱՄՆ դոլարը կազմում էր 483.75 ՀՀ դրամ, 1 եվրոն՝ 528.69 ՀՀ դրամ (2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1 ԱՄՆ դոլարը կազմում էր 474.97 ՀՀ դրամ, 1 եվրոն՝ 577.47 ՀՀ դրամ)։ Ոչ դրամային հոդվածները չեն վերահաշվարկվում և չափվում են պատմական արժեքով (հաշվարկվում են՝ օգտագոծելով գործարքի օրվա դրությամբ գործող փոխարժեքը), բացառությամբ իրական արժեքով հաշվառվող և արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային հոդվածների, որոնք վերահաշվարկվում են իրական արժեքի չափման օրվա դրությամբ գործող փոխարժեքով։

Արտարժույթով գործարքներից, ինչպես նաև արտարժույթով արտահայտված դրամային հոդվածների վերահաշվարկումից առաջացած փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են ժամանակաշրջանի շահույթում կամ վնասում։

3.2 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեգրկումից կորուստները: Սկզբնական արժեքը ներառում է ձեռքբերման գինը, ներկրման տուրքերը, հարկերը, որոնք ենթակա չեն վերադարձման և ուղղակիորեն վերագրվող ծախսումները: Եթե հիմնական միջոցների միավորը բաղկացած է տարբեր օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, դրանք հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցի առանձին միավորներ:

Կառուցման ընթացքում գտնվող հիմնական միջոցները, որոնք պահպում են վարձակալության տակու կամ վարչական, կամ դեռևս անորոշ նպատակով, հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած արժեգրկումից կորուստները: Սկզբնական արժեքը ներառում է ուղղակիորեն վերագրելի ծախսումները, տեղանքի նախապատրաստման, տեղակայման ծախսումները, մասնագիտական վճարները:

Հիմնական միջոցի օտարման կամ դուրսգրման հետևանքով առաջացած օգուտը կամ վնասը որոշվում է վաճառքից հասույթի և ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի տարբերությամբ և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Հիմնական միջոցի՝ որպես առանձին ակտիվ հաշվառվող միավորի բաղկացուցչի փոխարինման ծախսումները կապիտալացվում են դուրս գրված բաղկացուցչի հաշվեկշռային արժեքի հետ: Այլ հետագա ծախսումները կապիտալացվում են միայն այն ժամանակ, եթե դրանք ավելացնում են հիմնական միջոցի միավորի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները: Բոլոր այլ ծախսումները, ներառյալ պահպանման և վերանորոգման ծախսումները, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կատարվելու ժամանակաշրջանում:

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է այն պահից, եթե ակտիվը դառնում է մատչելի՝ իր նպատակային նշանակությամբ օգտագործելու համար: Հիմնական միջոցների գնահատված օգտակար ծառայության ժամկետները ներկայացված են ստորև.

Կառույցներ	5 տարի
Տրանսպորտային միջոցներ	5 տարի
Սերենաներ և սարքավորումներ	5 տարի
Արտադրական և տնտեսական գույք	1- 5 տարի
Շամակարգչային տեխնիկա	1 տարի:

3.3 Օգտակար հանածոների հետախուզական և գնահատման ծախսումներ

Սինչև հետազոտության օրինական իրավունքի ձեռքբերումն առաջացած ծախսերը ծախսագրվում են առաջացման պահին: Եթե ձեռք է բերվում տարածքի հետազոտության օրինական իրավունքը, ապա հանքային իրավունքների ձեռք բերման, հետազոտության, հանքային ռեսուրսների արդյունահանման տեխնիկական կարողությունների և կոմերցիոն հնարավորությունների գնահատման հետ կապված բոլոր ծախսերը կապիտալացվում են հետազոտության և գնահատման ակտիվների արժեքին:

Հետազոտության և գնահատման ակտիվների արժեգրկման գնահատումը կատարվում է, եթե առկա է որևէ վկայություն, ըստ որի ակտիվները կարող են արժեգրկված լինել: Եթե առկա է այդպիսի վկայություն, ապա այդ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում

Է մինչև փոխառուցվող գումարը, և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է ՀՀՍՍ 36 «Ակտիվների արժեզրկում» ստանդարտի համաձայն:

3.4 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները, որոնք ճեղք են բերվել Ընկերության կողմից և ունեն օգտակար ծառայության որոշակի ժամկետ, ներկայացված են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում: Համակարգչային ծրագրերի գնահատված օգտակար ծառայության ժամկետը 5-10 տարի է:

3.5 Վարձակալված ակտիվներ

Բոլոր վարձակալությունները դիտվում են որպես գործառնական վարձակալություններ: Գործառնական վարձակալության գծով վճարները ճանաչվում են որպես ծախս գծային հիմունքով: Վարձակալության հետ կապված ծախսերը, ինչպիսիք են պահպանման և ապահովագրության ծախսերը, ծախսագրվում են իրականացման պահին:

3.6 Պաշարներ

Պաշարները հաշվառվում են ինքնարժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով: Իրացման գուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի ձևավորվող գինն է՝ հանած համալրման և վաճառքը կազմակերպելու համար անհրաժեշտ ծախսուները: Պաշարների ինքնարժեքը հաշվարկվում է՝օգտագործելով առաջին մուտք՝ առաջին ելք (ԱՍԱԵ), և ներառում է պաշարների ձեռքբերման, ինչպես նաև դրանք իրենց ներկայիս վիճակին և գտնվելու վայր հասցնելու ծախսերը:

3.7 Ֆինանսական գործիքներ

ճանաչում, սկզբնական չափում և ապաժանաչում

Ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները ճանաչվում են, եթե Ընկերությունը դառնում է ֆինանսական գործիքի պայմանագրային իրավունքները, կամ այն ժամանակ, եթե ֆինանսական ակտիվները բոլոր նշանակալից ոիսկերով ու հատուցումներով փոխանցվում են երրորդ կողմին:

Ֆինանսական պարտավորությունները ապաժանաչվում են, եթե դրանք մարվում են, վճարման ենթակա չեն, չեղյալ են ճանաչվել կամ լրացել է դրանց ուժի մեջ լինելու ժամկետը:

Ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի հետ կապված ծախսուները, բացառությամբ այն ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների, որոնք սկզբնապես դասակարգվում են որպես ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, որոնք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով:

Ֆինանսական ակտիվների դասակարգումը և հետագա չափումը

Հետագա չափումն իրականացնելու համար ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հեջափորման գործիքների սկզբնական ճանաչման ժամանակ բաժանվում են հետևյալ կատեգորիաների.

- փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր,
- ֆինանսական ակտիվներ՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով,
- վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ,
- մինչև մարման ժամկետը պահպան ներդրումներ:

Ֆինանսական ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ վերագրվում են տարրեր կատեգորիաների՝ կախված գործիքի բնույթից և նպատակից: Ֆինանսական գործիքի կատեգորիան համապատասխանեցվում է այն սկզբունքին, որով չափվում է տվյալ գործիքը և այն հանգամանքին, թե արդյոք առաջացող եկամուտը և ծախսերը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, թե այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում: Ընկերության ֆինանսական ակտիվները, ըստ կատեգորիաների ներկայացված են ծանոթագրություն 22.2-ում:

Ընդհանուր առմամբ, Ընկերության բոլոր ֆինանսական ակտիվները ճանաչվում են՝ օգտագործելով վերջնահաշվարկի ամսարվի հաշվառումը: Ֆինանսական ակտիվների հետ կապված բոլոր ծախսերը և եկամուտները որոնք ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, ներկայացվում են «Ֆինանսական ծախս», «Ֆինանսական եկամուտ» կամ «Արտարժույթի փոխարժեքից օգուտ/(վնաս)» հոդվածներում:

i. Փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր

Փոխառություններն ու դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք չեն գնանշվում ակտիվ շուկայում և ներառում են առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերը, փոխառությունները, ինչպես նաև մնացորդները դրամարկերում և բանկերում:

Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

Ընթացիկ դեբիտորական պարտքերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով: Հետագայում դրանք հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ հանած արժեզրկման պահուստը: Առևտրային դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման պահուստը ստեղծվում է այն ժամանակ, եթե առկա է օբյեկտիվ պահպանյաց, որ Ընկերությունը սկզբնապես սահմանված ժամկետներում չի կարող հավաքագրել վերադարձման ենթակա բոլոր գումարները: Դեբիտորի զգալի ֆինանսական դժվարությունները, վճարման հետաձգումը և վճարումների ուշացումները ցուցանիշ են այն բանի, որ առևտրային դեբիտորական պարտքն արժեզրկված է: Պահուստի գումարը ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույթով գեղշված ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի տարբերությունն է:

Պահուստի մնացորդը ճշգրտվում է հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթում կամ վնասում՝ ծախսի կամ եկամտի ճանաչման միջոցով: Հաճախորդի հաշվի մնացորդից

դուրս գրվող ցանկացած գումար նվազեցվում է առկա կասկածելի դեբիտորական պարտքի պահուստից: Բոլոր դեբիտորական պարտքերը, որոնց հավաքագրումը գնահատվում է անհավանական, դուրս են գրվում:

Մնացորդները դրամարկղում և բանկերում

Մնացորդները դրամարկղում և բանկերում ներառում են կանխիկ միջոցները և բանկային հաշիվների մնացորդները:

ii. Մինչև մարման ժամկետը պահպող ներդրումներ

Մինչև մարման ժամկետը պահպող ներդրումները ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով, ֆիքսված մարման ժամկետով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են և ներառում են առևտրային բանկերում ավանդները: Ներդրումները դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահպող, եթե Ընկերության դեկավարությունը մտադրված է պահել դրանք մինչև դրանց մարման ժամկետը:

Ավանդները հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը: Ի լրումն, եթե առկա է ավանդների արժեգրկման օրյեկտիվ ապացույց, ֆինանսական ակտիվը չափվում է գնահատված դրամական միջոցների հոսքերի ներկա արժեքով: Ավանդների հաշվեկշռային արժեքի ցանկացած փոփոխություն ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգումը և հետագա չափումը

Ընկերության ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են փոխառությունները և առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը: Ընկերության ֆինանսական պարտավորությունները, ըստ կատեգորիաների, ներկայացված են ծանոթագրություն 22.2-ում:

i. Վարկեր և փոխառություններ

Վարկերը և փոխառությունները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ առանց գործարքային ծախսերի: Սկզբնական ճանաչումից հետո վարկերը և փոխառությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով, իսկ այս արժեքի և մարման արժեքի միջև տարբերությունը փոխառության ժամկետի ընթացքում ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդով: Տոկոսավճարները և փոխառությունների հետ կապված այլ ծախսերը ծախսագրվում են կատարմանը զուգահեռ՝ որպես ֆինանսական ծախսերի մի մաս, բացի որակավորվող ակտիվի ձեռքբերմանը, կառուցմանը կամ արտադրությանն ուղղակիորեն վերագրվող փոխառության ծախսումներից, որոնք կապիտալացվում են որպես այդ ակտիվի արժեքի մաս:

ii. Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը ճանաչվում են իրական արժեքով, հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով:

3.8 Արժեգրկում

Դիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների արժեգրկում

Անորոշ օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող ակտիվները չեն ամորտիզացվում և յուրաքանչյուր տարի ենթարկվում են արժեգրկման ստուգման: Մաշվող ակտիվները արժեգրկման համար վերանայվում են, եթե իրադարձությունները և հանգամանքների փոփոխությունները վկայում են այն մասին, որ դրանց հաշվեկշռային արժեքը կարող է չվերականգնվել: Արժեգրկման կորուստը ճանաչվում է այն գումարով, որով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է փոխհատուցվող գումարը:

Փոխհատուցվող գումարը վաճառքի գուտ գնից և օգտագործման արժեքից առավելագույնն է: Եթե ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարն ավելի փոքր է նրա հաշվեկշռային արժեքից, ապա ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև փոխհատուցվող գումարը: Արժեգրկումից կորուստներն անմիջապես ճանաչվում են որպես ծախս շահույթում կամ վճարում, բացառությամբ այն դեպքերի, եթե համապատասխան ակտիվը հաշվառվում է վերագնահատված արժեքով, որի դեպքում արժեգրկումից կորուստը դիտվում է որպես վերագնահատումից արժեքի նվազում:

Եթե հետագայում արժեգրկումից կորուստը հակադարձվում է, ապա ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը պետք է ավելացվի մինչև նրա փոխհատուցվող գումարը, բայց այնպես, որ ակտիվի ավելացված հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կիներ, եթե նախորդ տարիներին այդ ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի գծով արժեգրկումից կորուստներ ճանաչված չինեին: Արժեգրկումից կորստի հակադարձումն անմիջապես ճանաչվում է որպես եկամուտ շահույթում կամ վճարում, բացառությամբ այն դեպքերի, եթե համապատասխան ակտիվը հաշվառվում է վերագնահատված արժեքով, որի դեպքում արժեգրկումից կորստի ցանկացած հակադարձում դիտվում է որպես վերագնահատումից արժեքի աճ:

Ծանոթագրություն 3.3-ում բացահայտված է հետախուզական և գնահատման ակտիվի արժեգրկումը:

Ֆինանսական ակտիվների արժեգրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ այն ֆինանսական ակտիվների՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վճարով, գնահատվում են արժեգրկման հայտանիշի առկայության համար: Ֆինանսական ակտիվներն արժեգրկված են, եթե առկա է անկողմնակալ վկայություն, որ ֆինանսական ակտիվների սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ մի քանի իրադարձություններ ազդել են ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի վրա:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների գծով արժեգրկման կորուստը հաշվառվում է ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրություն գեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող պատճեն հոսքերի ներկա արժեքի միջև տարրերությամբ: Բոլոր ֆինանսական ակտիվների համար արժեգրկումից կորուստն ուղղակիորեն նվազեցվում է ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքից, բացառությամբ առևտրային դեբիտորական պարտքերի, որոնց հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է կասկածելի պարտքի պահուստի միջոցով:

Բացառությամբ վաճառքի համար մատչելի սեփական կապիտալի գործիքների, եթե հետագա ժամանակաշրջանում արժեզրկման կորուստը նվազում է, և նվազումը օբյեկտիվորեն կարելի է վերագրել արժեքի իջեցումից հետո տեղի ունեցած դեպքերին, ապա նախկինում ճանաչված արժեզրկման կորուստը հակադարձվում է՝ ճանաչվելով շահույթում կամ վնասում այն չափով, որ հակադարձումը չհանգեցնի ֆինանսական ակտիվի այնպիսի հաշվեկշռային արժեքի, որը գերազանցի այն ամրությացված արժեքը, որը կլիներ, եթե այդ ֆինանսական ակտիվի արժեքի իջեցման հակադարձման անսարքի դրույթամբ արժեզրկում ճանաչված չլիներ:

3.9 Սեփական կապիտալ

Ընկերության կողմից թողարկվող կապիտալի գործիքները հաշվառվում են անվանական արժեքով:

Բաժնետիրական կապիտալն իրենից ներկայացնում է թողարկված բաժնետոմսերի նոմինալ արժեքը:

Կուտակված վնասը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների չբաշխված շահույթը:

Շահարաժինները ճանաչվում են որպես պարտավորություն այն ժամանակաշրջանում, եթե դրանք հայտարարվում են:

3.10 Վերականգնման պարտավորություններ

Վերականգնման պարտավորությունները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են, երբ Ընկերությունն ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և եթե հավանական է, որ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե դրա ազդեցությունը զգալի է, ապա պահուստը որոշվում է ապագա դրամական արտահոսքերի գեղջման միջոցով՝ օգտագործելով մինչև հարկումը տոկոսադրույթը, որն արտացոլում է դրամի ժամանակային արժեքի վերաբերյալ շուկայի ընթացիկ գնահատումները և, կիրառելիության դեպքում, պարտավորությանը վերագրվող յուրահատուկ ռիսկերը:

3.11 Շահույթահարկ

Ընթացիկ շահույթահարկը տարվա համար հարկվող շահույթից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվետու ամսաթվին զործող կամ ըստ էության զործող հարկային դրույքաշափերով՝ հաշվի առնելով նախորդ տարիների համար վճարվելիք հարկերի ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկը հաշվարկվում է ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և շահույթահարկի հաշվարկման ժամանակ օգտագործվող համապատասխան հարկային բազաների միջև ժամանակավոր տարբերություններից: Հետաձգված հարկային պարտավորությունները ճանաչվում են բոլոր հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների համար: Հետաձգված հարկային ակտիվները պետք է ճանաչվեն բոլոր նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների համար այն չափով, որքանով որ հավանական է հարկվող շահույթի ստացում, որի դիմաց կարող է օգտագործվել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունը:

Հետաձգված հարկային ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը վերանայվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում և նվազեցվում է այն չափով, որով

այլևս հավանական չէ, որ Ընկերությունը կստանա բավարար հարկվող շահույթ, որը քոյլ կտա հետաձգված հարկային ակտիվից օգուտն ամբողջությամբ կամ մասամբ իրացնել:

Հետաձգված հարկային ակտիվներն ու պարտավորությունները չափվում են հարկերի այն դրույքների օգտագործմամբ, որոնց կիրառման մեջ լինելն ակնկալվում է ակտիվի իրացման կամ պարտավորության մարման ժամանակ՝ հիմք ընդունելով հարկերի այն դրույքները (և հարկային հարաբերություններ կարգավորող նորմատիվ իրավական ակտերը), որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Հետաձգված հարկային պարտավորությունների և հետաձգված հարկային ակտիվների չափումն արտացոլում է հարկային հետևանքները, որոնք երևան են գալու կախված այն եղանակից, որով Ընկերությունը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների կամ պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

Հետաձգված հարկային ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվանցվում են, եթե կա իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք՝ հաշվանցելու ընթացիկ հարկային ակտիվները ընթացիկ հարկային պարտավորությունների դիմաց, և եթե դրանք վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից, և Ընկերությունը մտադիր է զուտ հիմունքով մարել ընթացիկ հարկային պարտավորություններն ու ակտիվները:

4 Հիմնական միջոցներ

Նազար դրամ

	Հող և կառույցներ	Սեքնաններ	Սարքավո- րուններ	Տրանսպոր- տային միջոցներ	Արտադրական և տնտեսական գույք, այլ	Անավարտ շինարարութ- յուն	Ընդանենը
Ակզրնական արժեք							
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	25,597	1,191,916	324,784	198,127	184,584	14,583	1,939,591
Ավելացում	229	-	7,595	-	5,622	-	13,446
Օտարուն	-	-	-	(15,751)	(202)	-	(15,953)
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>25,826</u>	<u>1,191,916</u>	<u>332,379</u>	<u>182,376</u>	<u>190,004</u>	<u>14,583</u>	<u>1,937,084</u>
Ավելացում	1,762,006	-	7,605	-	966	113,193	1,883,770
Օտարուն	-	-	(3,981)	-	(972)	-	(4,953)
Ներքին շարժ	(19,756)	-	262	-	19,494	-	-
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>1,768,076</u>	<u>1,191,916</u>	<u>336,265</u>	<u>182,376</u>	<u>209,492</u>	<u>127,776</u>	<u>3,815,901</u>
Կուտակված մաշվածություն							
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	2,682	185,630	154,218	89,390	78,571	-	510,491
Տարվա հաշվարկ	1,149	238,383	56,355	29,630	30,514	-	356,031
Օտարման հետևանքով դուրսգրուն	-	-	-	(15,751)	(202)	-	(15,953)
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>3,831</u>	<u>424,013</u>	<u>210,573</u>	<u>103,269</u>	<u>108,883</u>	<u>-</u>	<u>850,569</u>
Տարվա հաշվարկ	1,149	238,383	48,978	27,996	30,941	-	347,447
Օտարման հետևանքով դուրսգրուն	-	-	(3,051)	-	(728)	-	(3,779)
Ներքին շարժ	-	-	314	-	(314)	-	-
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>4,980</u>	<u>662,396</u>	<u>256,814</u>	<u>131,265</u>	<u>138,782</u>	<u>-</u>	<u>1,194,237</u>
Դաշվեկշռային արժեք							
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	21,995	767,903	121,806	79,107	81,121	14,583	1,086,515
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>1,763,096</u>	<u>529,520</u>	<u>79,451</u>	<u>51,111</u>	<u>70,710</u>	<u>127,776</u>	<u>2,621,664</u>

Ամբողջությամբ մաշված հիմնական միջոցների արժեքը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում է 242,530 հազար դրամ (2014թ.՝ 154,306 հազար դրամ):

2015թ. 337,029 հազար դրամ կազմող մաշվածության գումարը կապիտալացվել է հետախուզական և գնահատման ակտիվներում (2014թ.՝ 344,639 հազար դրամ):

Անավարտ շինարարությունը ներկայացնում է Գնդեվազի ջրուղու վրա կատարված կապիտալացված ծախսումները: Ջրուղու շինարարական աշխատանքները 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ավարտված չեն:

5 Ոչ նյութական ակտիվներ

Նազար դրամ	Նամակարգչային ծրագրեր
Սկզբնական արժեք	
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	71,645
Ավելացում	-
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	71,645
Ավելացում	
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	351
	71,996
Կուտակված ամորտիզացիա	
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	37,171
Տարվա հաշվարկ	9,010
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	46,181
Տարվա հաշվարկ	
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,775
	54,956
Դաշվեկշռային արժեք	
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	25,464
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,040

2015թ.-ի ընթացքում 6,894 հազար դրամի ամորտիզացիան կապիտալացվել է հետախուզական և գնահատման ակտիվներին (2014թ.՝ 7,157 հազար դրամ):

6 Հետախուզական և գնահատման ակտիվներ

Նազար դրամ	2015թ.	2014թ.
Տարեսկզբի մնացորդ	22,807,382	18,714,316
Ավելացում	4,628,962	4,093,066
Տարեվերջի մնացորդ	27,436,344	22,807,382

2015թ.-ին Ընկերության հորատման աշխատանքները կազմել են մոտավորապես 712.9 մետր Ամուլսար նախագծի շրջանակներում (2014թ.՝ 555.2 մետր):

Հետախուզական և գնահատման ակտիվների ավելացումները ներառում են՝

Հազար դրամ	2015թ.	2014թ.
Ուսումնասիրություն և հորատում	1,395,287	1,476,883
Խորհրդատվություն	2,993,718	2,327,579
Լաբորատոր ուսումնասիրություն	31,474	46,398
Ֆինանսական ծախսեր	156,402	242,063
Այլ	52,081	143
	4,628,962	4,093,066

2015թ. ընթացքում 343,923 հազար դրամի մաշվածություն և ամրատիզացիա, ինչպես նաև 419,610 հազար դրամի աշխատավարձի գծով ծախսումներ կապիտալացվել են հետախուզական և գնահատման ակտիվներին (2014թ.՝ 351,796 հազար դրամ և 278,357 հազար դրամ համապատասխանաբար):

7 Դեբիտորական պարտքեր պետական բյուջեից

Հազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հետաձգված ԱԱՀ-ի գծով դեբիտորական պարտքեր	1,670,449	1,439,874
Երաշխիքային վճարներ տրված Նախարարությանը	87,179	81,791
Նվազագույն շահութահարկ	2,186	2,186
	1,759,814	1,523,851

Հետարգված ԱԱՀ-ի գծով դեբիտորական պարտքերն ամբողջությամբ կհատուցվեն հարկային մարմինների կողմից կամ կիաշվանցվեն հարկային այլ պարտավորություններով, եթե Ընկերությունը կսկսի իրականացնել իրացումներ:

Համաձայն Ընկերության և Նախարարության միջև 2014թ. նոյեմբերի 26-ին կնքված հանքարդյունահանման համաձայնագրի (PN-245 պայմանագրի փոփոխություն կնքված 2012թ. սեպտեմբերի 26-ին) Ընկերությունը Ծրջակա Սիջավայրի Պաշտպանության Հիմնադրամին կատարել է 323,854 հազար դրամի կանխավճարներ որպես իր՝ շրջակա միջավայրի հետ կապված պարտականությունները կատարելու և հանքի փակումից հետո վերահսկան երաշխիք: Հանրի փակման ժամանակ միջոցները կփոխհատուցվեն, եթե Ընկերությունը կատարի՝ շրջակա միջավայրի հետ կապված իր պարտականությունները: 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կանխավճարը գեղչվել է ներկա արժեքի՝ օգատգրծելով 14.3% տոկոսադրույց և հաշվեկշռային արժեքի և ներկա արժեքի տարբերությունը ճանաչվել է հետախուզական և գնահատման ակտիվներում: 14.3%-ն իրենից ներկայացնում է 15 տարվա պետական պարտատոմսերի տոկոսադրույցը:

Ղեկավարությունը հավատացած է, որ պետական բյուջեից դեբիտորական պարտքերն ամբողջովին ենթակա են վերականգնման:

8 Պաշարներ

Հազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Նումք	54,504	63,877
Արագամաշ առարկաներ	6,312	6,210
Այլ	1,281	1,336
	62,097	71,423

Տարվա ընթացքում ծախս ճանաչված պաշարների գումարը կազմում է 41,865 հազար դրամ (2014թ.՝ 30,078 հազար դրամ):

9 Ղերիտորական պարտքեր

Հազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ղերիտորական պարտքեր կապակցված կողմերից	12,093,750	3,105
Ղետաձգված ծախսեր	266,845	-
Տրված կամխավճարներ	40,354	25,008
Ղերիտորական պարտքեր պետական բյուջեից	8,853	209,243
	12,409,802	237,356

Կապակցված կողմից ստացված ղերիտորական պարտքերը ներառում է «Օրիոն Քո» Լիմիթեդի հետ կնքված արտադրանքի իրացման պայմանագրի շրջանակներում «Լիդյան Ինտերնեշնլ» Լիմիթիդ ընկերությունից ստացված ղերիտորական պարտքը:

Հետաձգված հարկերը վերաբերում են իրավաբանական վճարներին, որոնք կատարվել են «Օրիոն Քո» Լիմիթեդից ստացված ֆինանսավորման համար: Քանի որ ֆինանսավորումը դեռևս ստացված չէ, Ընկերությունը ճանաչել է այդ գործարքների ծախսերը որպես հետաձգված ծախսեր:

10 Մնացորդներ դրամարկում և բանկերում

Հազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Կանխիկ միջոցներ	2,763	882
Բանկային հաշիվներ	20,513	163,809
	23,276	164,691

11 Կապիտալ և պահուստներ

11.1 Բաժնետիրական կապիտալ

Բաժնետոմսերի քանակը, եթե այլ բան նշված չէ	Սովորական բաժնետոմսեր	Սովորական բաժնետոմսեր
	2015թ.	2014թ.
Դայտարարված բաժնետոմսեր		
Սովորական բաժնետոմսերի քանակը, յուրաքանչյուրը՝ 5,000 դրամ	20	20

Ընկերությունն ունի սովորական բաժնետոմսերի մեկ դաս, որը հաստատում էլեամտի նկատմամբ իրավունք չունի:

11.2 Լրացուցիչ կապիտալ

Լրացուցիչ կապիտալն իրենից ներկայացնում է մայր ընկերությունից ստացված փոխառությունների իրական արժեքի և պայմանագրային արժեքի միջև տարրերությունը:

12 Կրեդիտորական պարտքեր կապակցված կողմերին

Համաձայն Ընկերության և «Լիդիյան Ինտերնեշնլ» Լիմիթիդ ընկերության միջև կնքած մանրամասն ճարտարագիտական և դիզայնի աշխատանքների, հանքաքարի և ADR գործարանների տեղակայման, ինչպես նաև իրագործելիության ուսումնասիրության վերաբերյալ խորհրդատվական ծառայություններ մատուցելու վերաբերյալ պայմանագրի, Ընկերությունը 2015թ. ստացել է ծառայություններ 2,940,944 հազար դրամ գումարի չափով (2014թ.՝ 2,012,251 հազար դրամ): Ծառայությունների վճարման պայմանները կորոշվեն ժամանակացույցով, որը կհամաձայնեցվի Ընկերության և «Լիդիյան Ինտերնեշնլ» Լիմիթիդ ընկերության կողմից՝ առաջին հանքարդյունաբերության արտադրանքը վաճառելուց երեք տարի հետո:

Կապակցված կողմերին կրեդիտորական պարտքեր գծով տոկոսներ չեն հաշվարկվում:

Տես՝ ծանոթագրություն 23՝ կրեդիտորական պարտքերի արժույթների բացահայտման և Ընկերության արտարժույթի հետ կապված ռիսկերի համար:

13 Վերականգնման պարտավորություններ

Վերականգնման պարտավորությունները վերաբերում են Ամուսարի հանքի փակման հետ կապված պարտականություններին: 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ունի վերականգնման պարտավորություններ 174,200 քառ. մետր տարածքի նկատմամբ, որն առնչվում է այդ ամսարվի դրությամբ կատարված հետախուզական գործունեությանը:

Վերականգնման պարտավորությունների շարժը ներկայացված է ստորև.

Հազար դրամ

	2015թ.	2014թ.
Տարեսկզբի մնացորդ	163,748	27,157
Ավելացումներ (հետախուզական և գնահատման ակտիվներում ճանաչված)	-	169,687
Տարվա ընթացքում օգտագործում	-	(33,096)
Տարեվերջի մնացորդ	163,748	163,748

14 Արտադրանքի վաճառքի պայմանագրի գծով կրեդիտորական պարտը

2015թ. նոյեմբերի 30-ին Ընկերությունը պայմանագրի է կնքել «Օրիոն Մայն Ֆայնլունի» և «Ուեսուրսների Կապիտալ Հիմնադրամի» (ՈՎՀ) հետ 325 միլիոն ԱՄՆ դոլար արժողությամբ շինարարության ֆինանսավորման փաթեթի համար: Ֆինանսավորման փաթեթը ներառում է 60 միլիոն ԱՄՆ դոլար արժողությամբ արտադրանքի վաճառքի պայմանագրի, 80 միլիոն ԱՄՆ դոլարի Սեփական կապիտալի մասնավոր տեղաբաշխում, 160 միլիոն ԱՄՆ դոլարի ժամկետային վարկի տրամադրում և 25 միլիոն ԱՄՆ դոլար արժողությամբ գերածախսի պայմանագրի: Ֆինանսավորման փաթեթի շրջանակներում ֆինանսավորումը կիրականացվի տարբեր փուլերով: Այն կիրառելի է նախորդող պայմանների բավարարման դեպքում, որոնք, ի թիվ այլոց, ներառում են «Օրիոնի» և ՈՎՀ-ի կողմից սեփական կապիտալի մասնավոր տեղաբաշխման ավարտ, կապիտալի բաց տեղաբաշխում ոչ պակաս քան 25 միլիոն ԱՄՆ դոլար և Ընկերության բաժնետերերի կողմից հաստատում:

Արտադրանքի վաճառքի պայմանագրի

2015թ. դեկտեմբերի 7-ին Ընկերությունն ըստ Արտադրանքի վաճառքի պայմանագրի ստացել է 25 միլիոն ԱՄՆ դոլարի նախնական կանխավճար: 35 միլիոն դոլար գումարի չափով երկրորդ կանխավճարը կվճարվի երեքից ինը ամսվա ընթացքում այն բանից հետո, երբ կփակվի արտադրանքի տրամադրման բաղադրիչը և կրավարարվեն նախորդող պայմանները:

15 Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

Նազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	13,199	11,573
Կրեդիտորական պարտքեր աշխատակիցներին	64,825	48,370
Վճարվելիք հարկեր և տուրքեր	20,095	219,837
	98,141	279,780

Առևտրային կրեդիտորական պարտքերի գծով տոկոսներ չեն հաշվարկվում:

Տես՝ ծանոթագրություն 23՝ կրեդիտորական պարտքերի արժույթների բացահայտման և Ընկերության արտարժության ոխսկի մասին ավելի մանրամասն տեղեկատվության համար:

16 Փոխառություններ կապակցված կողմերից

Կապակցված կողմերից ստացված փոխառությունները ներկայացնում են չապահովված անտոկոս փոխառություններ գլխավոր մայր ընկերությունից՝ «Լիդիյան Ինստերնեշնլ» Լիմիթիդից: Փոխառությունները ենթակա են մարման փոխատուի պահանջի հիման վրա:

2015թ. ընթացքում Ընկերությունը ստացել է 3,871,343 հազար դրամ (2014թ.՝ 2,691,060 հազար դրամ) փոխառություններ «Լիդիյան Ինստերնեշնլ» Լիմիթիդ ընկերությունից (գլխավոր մայր ընկերություն):

Ընկերությունը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ունի 16,313,992 հազար դրամ չօգտագործված փոխառու միջոցներ (2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 19,839,711 հազար դրամ):

Տես՝ ծանոթագրություն 23՝ փոխառությունների արժույթների բացահայտման և Ընկերության արտարժույթի հետ կապված ոիսկերի համար:

17 Ծնորհներ և նվիրատվություններ

Հազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
ՀՀ Կարմիր գրքի «Մատնունի ծիրանավոր» բույսի տեղափոխման և պահպանման ծախսեր	31,245	-
«Կենսամակարդակի բարելավում կրթության և նոր տեխնոլոգիաների միջոցով» ծրագիր	21,300	-
Աջակցություն Սարավան գյուղական համայնքին	16,170	-
Գնեվազ և Զերմուկ համայնքների դպրոցների վերանորոգում	12,259	24,603
Աջակցություն Գնեվազ կոոպերատիվին	11,710	-
Աջակցություն Զերմուկի Զարգացման հիմնադրամին	6,538	20,000
Աջակցություն Զերմուկի քաղաքապետարանին	6,454	10,198
Այլ	48,110	240,503
	<u>153,786</u>	<u>295,304</u>

18 Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ/(վճառ), գուտ

Հազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր Ֆինանսական պարտավորություններ՝ չափվող ամորտիզացված արժեքով	17,166	(8,096)
	<u>469,595</u>	<u>(4,343,139)</u>
	<u>486,761</u>	<u>(4,351,235)</u>

19 Ծահութահարկի գծով ծախս

Հազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Ընթացիկ հարկ	-	-
Նետաձգված հարկ	-	-
	<u>-</u>	<u>-</u>

Արդյունավետ հարկային դրույքաշափի համադրումը ներկայացված է ստորև.

Հազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	Արդյունավետ հարկային դրույքաչափ (%)	2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	Արդյունավետ հարկային դրույքաչափ (%)
Վճառ մինչև հարկումը (համաձայն ֆՀՄՍ)	(241,189)		(5,229,499)	
Շահութահարկ՝ 20%	(48,238)	20	(1,045,900)	20
(Զիարեկան եկամուտ)/ չնվազեցվող ծախսեր, գուտ	18,676	(8)	957,453	(18)
Զօգտագործված հարկային վճառներից չճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվի ազդեցությունը	22,634	(9)	86,361	(2)
Ժամանակավոր տարրերություն- ներ, որոնք չեն ճանաչվել որպես հետաձգված հարկային ակտիվ/պարտավորություն	6,928	(3)	738	-
Ընթացիկ տարրում ճանաչված՝ նախորդ տարվա ընթացիկ հարկին վերաբերող ճշգրտումներ	-	-	1,348	-
Շահութահարկի գծով ծախս	-	-	-	-

Հետաձգված հարկերի շարժը ներկայացված է ստորև.

Հազար դրամ	2015թ. հունվարի 1	ճանաչված ֆինանսական արդյունքներում	2015թ. դեկտեմբերի 31
Հետաձգված հարկային ակտիվներ			
Հետախուզական և գնահատման ակտիվներ	174	68	242
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	5,874	7,091	12,965
Փոխանցվող հարկային վճառ	405,012	22,634	427,646
	411,060	29,793	440,853
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ			
Հիմնական միջոցներ	(557)	(231)	(788)
Հետաձգված հարկային ակտիվների գնահատում	(410,503)	(29,562)	(440,065)
Զուտ արդյունք	-	-	-

Հազար դրամ	2014թ. հունվարի 1	ճանաչված ֆինանսական արդյունքներում	2014թ. դեկտեմբերի 31
Հետաձգված հարկային ակտիվներ			
Հետախուզական և գնահատման ակտիվներ	-	174	174
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	4,753	1,121	5,874
Փոխանցվող հարկային վճառ	318,651	86,361	405,012
	323,404	87,656	411,060

Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	-	(557)	(557)
Հիմնական միջոցներ Հետաձգված հարկային ակտիվների գնահատում	323,404	87,099	410,503
Զուտ արդյունք	-	-	-

440,065 հազար դրամի (2014թ.՝ 410,503 հազար դրամ) հետաձգված հարկային ակտիվները չեն ճանաչվել դրանց ապագա իրացման հետ կապված անորոշությունների պատճառով: Հարկային վճասները ենթակա են օգտագործման դրանց առաջացմանը հաջորդող 5 տարիների ընթացքում, որից հետո դրանք այլևս չեն կարող օգտագործվել:

20 Կարևոր հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

Ենթադրությունները և դատողությունները շարունակաբար գնահատվում են և հիմնված են պատճառական փորձի, ինչպես նաև այլ ցուցանիշների վրա, ներառյալ ապագա ակնկալվող իրադարձությունները, որոնք տվյալ հանգամանքներում համարվում են ընդունելի:

20.1 Կարևոր հաշվապահական գնահատումներ

Ընկերությունն իրականացնում է ապագային վերաբերող գնահատումներ և ենթադրություններ: Այդ հաշվապահական գնահատականները կարող են չհամապատասխանել իրական արդյունքներին: Ստորև ներկայացված են այն գնահատումներն ու ենթադրությունները, որոնց գծով առկա է ռիսկ, որ հաջորդ ֆինանսական տարում ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռությունը արժեքները կենքարկվեն էական ճշգրտումների:

Կապակցված կողմերից ստացված փոխառությունների մարման ժամկետը

Ինչպես նկարագրված է, ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություն 16-ում, Ընկերությունը ստացել է փոխառություններ «Լիդիյան Ինստերնեշնլ» Լիմիթիդ ընկերության կողմից: Համաձայն պայմանագրի նախնական պայմանների՝ փոխառությունները ենթակա են վճարման ցավահանց: Ընկերության դեկավարությունը դասակարգել է այս փոխառությունները որպես ընթացիկ, համարելով, որ փոխառությունների իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման ժամանակ հավասար է փաստացի ստացված գումարներին, քանի որ զեղչման ազդեցությունն էական չէ:

Վերականգնման ժախսերի պահուստ

Ընկերությունը ձևավորում է պարտավորություն հետախուզական աշխատանքներից առաջացող ապագա վերականգնման ժախսերի գծով: Վերականգնման ժախսերի գծով վերջնական պարտավորության գումարի գնահատումը դեկավարության կողմից կարող է փոփոխել հանքերի գարգացման վերջնական պլանավորման կամ համապատասխան օրենսդրության փոփոխության արդյունքում: Դեկավարությունը ենթադրում է, որ իր գնահատումները խելամիտ են:

Պետական բյուջեից դերիտորական պարտքերի վերականգնմելիությունը

Ինչպես նկարագրված է ծանոթագրություն 7-ում, Ընկերությունն ունի 1,670,449 հազար դրամ հաշվանցման ենթակա ավելացված արժեքի հարկ, որը կհաշվանցվի հետագա այլ հարկային պարտավորությունների հետ, կամ ետ կվերադարձվի: Ի լրումն, ինչպես

նկարագրված է ծանոթագրություն 26.3-ում, Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է՝ հաճախակի փոփոխվող օրենսդրությամբ, որը հաճախ մեկնաբանություններ է պահանջում: Հարկերը հարկային մարմինների կողմից ենթակա են վերանայման և ուսումնասիրության: Այնուամենայնիվ, դեկավարության համոզմանք հաշվանցման ենթակա ավելացված արժեքի հարկի գումարը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ամբողջությամբ փոխհատուցելի է:

Հանքային ռեսուրսների հետազոտում և գնահատում

Ամուլսար նախագիծը գտնվում է դեռևս հետազոտման փուլում, և դեկավարությունը համոզված է, որ հետազոտման ժամաները տեղին է շարունակել հաշվառել որպես ակտիվ: Հետազոտման աշխատանքները 2015թ. տարեվերջում հիմնականում ավարտվել են և համապատասխան պետական մարմիններն արդեն հաստատել են գնահատված հանքային ռեսուրսները: Չնայած հետազոտման արդյունքում հայտնաբերվել են հանքային ռեսուրսների էական ծավալներ և Ընկերությունը շարունակում է ապագա գործունեությունն այդ բնագավառում, հետախուզական և գնահատման ակտիվների վերականգնելությունը կախված կիրակ այն հանգամանքից, թե ինչպես և երբ Ընկերությունը կակա փաստացի արտադրությունը և հանքի շահագործումը:

Իրական արժեքով չափվող երկարաժամկետ կանխավճար ՀՀ Էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարությանը

ՀՀ Էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարությանը կատարված երկարաժամկետ կանխավճարը սկզբանական ճանաչման ժամանակ չափվում է իրական արժեքով: Այն որոշվել է՝ օգատգործելով 14.3% տոկոսադրույթ, ինչն իրենից ներկայացնում է 15 տարվա պետական պարտատոմսերի առանց ոիսկի տոկոսադրույթը: Գումարի իրական արժեքի չափման համար որոշվող գեղշման տոկոսադրույթը ներառում է մեծ դատողություններ:

Դեկավարությունը ենթադրում է, որ իր գնահատականները խելամիտ են:

21 Անընդհատություն

Ընկերության ընթացիկ պարտավորությունները 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ գերազանցում են ընթացիկ ակտիվները 31,714,887 հազար դրամով (2014թ. դեկտեմբերի 31-ին՝ 27,459,363 հազար դրամ): 2015 թվականը Ընկերության գործունեության տասներորդ տարին է, սակայն Ընկերությունը շարունակում է կրել վնասներ:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության կուտակված վնասը կազմում է 9,960,815 հազար դրամ, իսկ զուտ ակտիվները բացասական են (2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 9,719,626 հազար դրամ): Համաձայն «Բաժնետիրական Ընկերությունների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի, եթե երկրորդ և յուրաքանչյուր հաջորդ ֆինանսական տարվա ավարտից հետո Ընկերության զուտ ակտիվները բացասական լինեն, ապա Ընկերության կրեդիտորները կարող են պահանջել պարտքերի վաղաժամկետ մարում, և համապատասխան լիազոր պետական մարմինները կարող են պահանջել Ընկերության լուծարում, չնայած նման դեպքեր դեռ տեղի չեն ունեցել:

Ընկերության դեկավարությունը կձեռնարկի անհրաժեշտ միջոցառումներ այդ խնդիրը 2016թ. լուծելու համար:

22 Ֆինանսական գործիքներ

22.1 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություններ

Ֆինանսական ակտիվի, ֆինանսական պարտավորության և բաժնային գործիքի յուրաքանչյուր դասի համար կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը և ընդունված մեթոդների մանրամասները, ինչպես նաև եկամտի և ծախսերի ճանաչման չափանիշներն ու հիմքերը ներկայացված են ծանոթագրություն 3.7-ում:

22.2 Ֆինանսական գործիքների կատեգորիաները

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված մնացորդները վերաբերում են ակտիվների և պարտավորությունների հետևյալ կատեգորիաներին.

Ֆինանսական ակտիվներ

Նազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր		
Դեբիտորական պարտքեր	12,093,750	3,105
Տրամադրված փոխառություններ	2,841	236
Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում	23,276	164,691
Դեբիտորական պարտքեր Պետական բյուջեից	87,179	81,791
Մինչև մարման ժամկետը պահպող ներդրումներ ժամկետային ավանդներ	4,000	4,000
	<u>12,211,046</u>	<u>253,823</u>

Ֆինանսական պարտավորություններ

Նազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորություններ		
Փոխառություններ կապակցված կողմերից	32,061,009	27,657,289
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	78,024	59,943
Կրեդիտորական պարտքեր կապակցված կողմերին Արտադրանքի վաճառքի պայմանագրի գծով կրեդիտորական պարտքեր	9,871,470	7,494,155
	<u>12,057,753</u>	<u>-</u>
	<u>54,068,256</u>	<u>35,211,387</u>

23 Ֆինանսական ռիսկի կառավարման ուղղություններ

Ֆինանսական գործիքների հետ կապված՝ Ընկերությունը ենթարկվում է զանազան ռիսկերի: Այս ռիսկերն են շուկայական ռիսկը, պարտքային ռիսկը և իրացվելիության ռիսկը:

Ընկերությունը չի ներգրավված սպեկուլյատիվ նպատակներով ֆինանսական ակտիվների ակտիվ առքուվաճառքի գործարքներում, ինչպես նաև չի թողարկում օպցիոններ: Առավել էական ֆինանսական ռիսկերը, որոնց Ընկերությունը կարող է ենթարկվել, նկարագրված են ստորև:

Ֆինանսական ռիսկի գործուներ

ա) Շուկայական ռիսկ

Ֆինանսական գործիքների օգտագործման ընթացքում Ընկերությունը ենթարկվում է շուկայական ռիսկի, հատկապես՝ արտարժութային ռիսկի, որը բխում է ինչպես գործառնական, այնպես էլ ֆինանսական գործունեությունից:

Արտարժութային ռիսկ

Ընկերությունը գործարքներ է իրականացնում արտարժույթով և, հետևաբար, ենթարկվում է արտարժույթի փոխարժեքային տատանումների ազդեցությանը:

Ընկերության գործարքների հիմնական մասն իրականացվում է հայկական դրամով: Արտարժույթի փոխարժեքային տատանումներից կախվածությունն առաջանում է Ընկերության՝ արտերկրյա ձեռքբերումներից, որոնք, ի սկզբանե, արտահայտված են ԱՄՆ դոլարով և կանադական դոլարով: Բացի այդ Ընկերությունն ունի ԱՄՆ դոլարով և կանադական դոլարով վարկեր, որոնք օգտագործվել են հետախուզական աշխատանքները ֆինանսավորելու համար:

Արտարժույթով արտահայտված ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, որոնք Ընկերությանը ենթարկում են արտարժութային ռիսկի, նկարագրված են ստորև: Արտացոլված գումարները իրենցից ներկայացնում են հիմնական դեկավար անձնակազմին տրամադրված տվյալները, որոնք արտահայտված են հայկական դրամով՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի ամսաթվի փոխարժեքով.

Հոդված

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ֆինանսական ակտիվներ	Ամս դոլար	Կանադական դոլար	Այլ
Դեբիտորական պարտքեր Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում	12,093,750	-	-
	19,783	-	-
	<u>12,113,533</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

Ֆինանսական պարտավորություններ	31,873,402	-	187,607
Առևտության և այլ կրեդիտորական պարտքեր	-	-	32
Կրեդիտորական պարտքեր կապակցված կողմերին	3,532,617	6,245,609	93,244
Արտադրանքի վաճառքի պայմանագրի գժով կրեդիտորական պարտքեր	<u>12,057,753</u>	<u>6,245,609</u>	<u>280,883</u>
Զուտ արդյունք	<u>(35,350,239)</u>	<u>(6,245,609)</u>	<u>(280,883)</u>

Հոդված

	ԱՄՆ դրամ	Կանադական դրամ	Այլ
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
Ֆինանսական ակտիվներ			
Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում	158,742	-	-
	158,742	-	-

Ֆինանսական պարտավորություններ

Փոխառություններ կապակցված կողմերից	27,452,373	-	204,916
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	546	-	3,897
Կրեդիտորական պարտքեր կապակցված կողմերին	86,314	7,306,306	101,535
	27,539,233	7,306,306	310,348
Զուտ արդյունք	(27,380,491)	(7,306,306)	(310,348)

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է Ընկերության զգայունությունը՝ ԱՄՆ դրամի նկատմամբ դրամի 10% (2014թ.՝ 10%) աճին/նվազմանը: 10%-ը (2014թ.՝ 10%) դեկավարության կողմից գնահատված փոխարժեքի հավանական փոփոխությունն է: Զգայունության վերլուծությունը ներառում է միայն արտարժույթով արտահայտված դրամային հոդվածների մնացորդները և ժամանակաշրջանի վերջում ճշգրտում է դրամաց փոփոխականը՝ փոփոխելով փոխարժեքը 10%-ով (2014թ.՝ 10%):

Դրամի արժևորումը ԱՄՆ դրամի և եվրոյի նկատմամբ 10%-ով (2014թ.՝ 10%) կունենա հետևյալ ազդեցությունը:

	ԱՄՆ դրամի ազդեցություն		Այլ արժույթի ազդեցություն	
	2015թ.	2014թ.	2015թ.	2014թ.
Շահույթ կամ վճառ	3,535,023	2,738,049	652,649	761,665
	3,535,023	2,738,049	652,649	761,665

Արտարժույթի փոխարժեքի տատանման ազդեցությունը տարվա ընթացքում փոփոխվում է՝ կախված արտերկրյա գործարքների ծավալից: Այդուհանդերձ, վերը ներկայացված վերլուծությունը կարելի է համարել Ընկերության՝ արտարժույթային ռիսկին ենթարկվածության արտացոլումը:

p) Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկն առաջանում է այն դեպքում, երբ պայմանագրային գործընկերը չի կատարում իր պարտավորությունները, որի հետևանքով Ընկերությունը կարող է ֆինանսական կորուստներ կրել: Այս ռիսկի ազդեցությունը Ընկերության համար առաջանում է տարրեր ֆինանսական գործիքներից, ինչպես նաև դեբիտորական պարտքերը, ժամկետային ավանդները և դրամական միջոցները: Պարտքային ռիսկի առավելացույն ազդեցությունը ներկայացված է հետևյալ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներով՝

Հազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Դեբիտորական պարտքեր	12,093,750	2,460
Տրամադրված փոխառություններ	2,841	236
Դեբիտորական պարտքեր Պետական բյուջեից	87,179	81,791
Ժամկետային ավանդներ	4,000	4,000
Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում	23,276	164,691
	<u>12,211,046</u>	<u>253,178</u>

Հաշվետու ամսաբվի դրությամբ դեբիտորական պարտքերը վերաբերում են Մայր Ընկերությունից ստացված դեբիտորական պարտքերին, հետևաբար դեկավարության համոզմամբ պարտքային ռիսկի կենտրոնացում առկա չէ:

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեների մասով պարտքային ռիսկն ընդունելի է, քանի որ պայմանագրային գործընկերները հեղինակավոր բանկեր են:

a) Իրացվելի հության ռիսկ

Իրացվելի հության ռիսկը այն ռիսկն է, որ Ընկերությունն ի վիճակի չի լինի մարել իր պարտավորվածությունները:

Ընկերությունը վարում է իրացվելի հության կառավարման քաղաքականություն՝ դրամարկղում և բանկային հաշվերում պահելով բավարար միջոցներ, ինչպես նաև պահելով բարձր իրացվելի հություն ունեցող ակտիվներ՝ գործառնական պարտավորությունները ժամանակին մարելու նպատակով:

Փոխառությունները կապակցված կողմերից համաձայն պայմանագրի ենթակա են վճարման ցանկանց: Ինչևէ, հավանական չէ, որ պարտապանները մոտ ապագայում կպահանջեն մարել պարտավորությունները:

Հետևյալ աղյուսակում ներկայացված է Ընկերության ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունների գծով պայմանագրային մնացյալ մարման ժամկետները: Այլուսակը պատրաստված է ֆինանսական պարտավորությունների չգեղշված դրամական միջոցների հոսքերի հիման վրա՝ հաշվի առնելով ամենավաղ ամսաթիվը, երբ Ընկերությունը ստիպված կլիներ մարել այդ պարտավորությունները: Այլուսակը ներառում է տոկոսների և մայր գումարի գծով դրամական միջոցների հոսքերը:

2015թ.	Անտոկու	Գործիքներ հաստատուն տոկոսա- դրույթով	Ընդամենը
Միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույթ		15.77%	
Մինչև 6 ամիս	78,024	-	78,024
6 ամսից մինչև 1 տարի	32,061,009	12,093,750	44,154,759
Ավելի քան 5 տարի	9,871,470	-	9,871,470
	<u>42,010,503</u>	<u>12,093,750</u>	<u>54,104,253</u>

2014թ.

Անտոկու

Միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույթ	
Մինչև 6 ամիս	59,943
6 ամսից մինչև 1 տարի	27,657,289
Ավելի քան 5 տարի	7,494,155
	<u>35,211,387</u>

24 Կապիտալի ռիսկի կառավարում

Ընկերության կապիտալը կազմված է սեփական կապիտալից բաշխված մայր ընկերության բաժնետերերի միջև, որը ներառում է թողարկված կապիտալը, պահուատներն ու կուտակված շահույթը, ինչպես նաև փոխառու միջոցները, որոնք ներառում են փոխառությունները՝ բացահայտված ծանոթագրություն 15- ում:

Դեկավարությունը գնահատում է Ընկերության կապիտալի պահանջները, որպեսզի ապահովի ընդհանուր ֆինանսավորման էֆեկտիվ կառուցվածք՝ խուսափելով չափազանց մեծ լծակավորումից (լեվերիջ)։ Հաշվի են առնվում Ընկերության վարկերի տարբեր դասերի ստորադասության մակարդակները։ Ընկերությունը կառավարում է կապիտալի կառուցվածքը և դրանում ճշգրտումներ է կատարում՝ ելեկով տնտեսական պայմանների փոփոխություններից և համապատասխան ակտիվների հետ կապված ռիսկի բնույթից։

Ընկերության՝ որպես կապիտալ կառավարվող գումարները հաշվետու տարվա համար ամփոփված են ստորև։

Դազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ընդհանուր սեփական կապիտալ	(9,915,243)	(9,674,054)
Գումարած փոխառություններ կապակցված կողմերից	32,061,009	27,657,289
Նամած՝ մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում	(23,276)	(164,691)
Կապիտալ	22,122,490	17,818,544
Ընդհանուր սեփական կապիտալ	(9,915,243)	(9,674,054)
Փոխառություններ	32,061,009	27,657,289
Ընդհանուր ֆինանսավորում	22,145,766	17,983,235
Կապիտալի և ընդհանուր ֆինանսավորման հարաբերակցություն	1.00	1.00

25 Պարտավորվածություններ

25.1 Գործառնական վարձակալության գծով պարտավորվածություններ

Ընկերությունը որպես վարձակալ

Գործառնական վարձակալությունը վերաբերվում է վարչական տարածքների վարձակալմանը մինչև 2017թ. մայիսի 1-ը ժամկետով, հողերի վարձակալմանը, որոնք ներկայացնում են լեռնահատկացման և հետախուզման տարածքները։ Ընկերությունը հնարավորություն չունի ձեռք բերել վարձակալված ակտիվները վարձակալության ժամանակաշրջանի վերջում։

Չեղյալ չհայտարարվող գործառնական վարձակալության գծով վճարվելիք վարձավճարները ներկայացված են ստորև։

Տագար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մինչև 1 տարի	502,906	504,924
1 - 5 տարի	1,884,450	1,919,139
Ավելի քան 5 տարի	4,476,387	4,944,604
	6,863,743	7,368,667

25.2 Իրավական պարտավորվածություններ

Համաձայն 2014թ. նոյեմբերի 26-ին կնքված հանքարդյունահանման պայմանագրի՝ Ընկերությունը մինչև 2025թ.-ի ավարտը պարտավոր է համաձայնագրով սահմանված տարածքներում 111,041 միլիոն դրամի հանքի զարգացման աշխատանքներ կատարել՝ ներառյալ տեղանքի վերականգնման ծախսերը և վերականգնողական այլ գործունեություն:

Վեկավարության համոզմամբ՝ նրանք կիրականացնեն այդ բոլոր աշխատանքները, քանի որ դրանք կազմում են հանքարդյունաբերման իրենց սովորական բիզնես պլանի մի մասը:

26 Պայմանականություններ

26.1 Գործարար միջավայր

Հայաստանում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները շարունակական բնույթ են կրում: Որպես զարգացող շուկա՝ Հայաստանում քացակայում են կատարյալ գործարար միջավայրը և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացված գործարներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ և կենտրոնացված տնտեսական հեմքով, ինչպես նաև միջազգային տնտեսական ճգնաժամը:

Հայաստանի Հանրապետության հետ համագործակցող երկրների տնտեսությունների վիճակի վատքարացումը հանգեցրել է արտերկրից դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ: Հանրահումքային ապրանքների միջազգային գների հետագա անկումը, անորոշությունները՝ պայմանավորված ուղղակի կապիտալ ներդրումների ներգրավման հնարավորություններով, գնաճը, կարող են հանգեցնել Հայաստանի տնտեսության, ինչպես նաև Ընկերության վիճակի վատքարացման: Այնուամենայնիվ, քանի դեռ այս անորոշություններում առկա դատողություններն ու ենթադրությունները շատ են, դեկավարությունը չի կարող վստահաբար հաշվարկել, թե ինչ չափով դրանք կարող են ազդեցություն ունենալ Ընկերության ակտիվների և պարտավորությունների մնացորդային արժեքի վրա:

Ընկերության դեկավարությունը գտնում է, որ ընթացիկ պայմաններում իրականացվում են համապատասխան միջոցառումներ Ընկերության տնտեսական կայունությունն ապահովելու նպատակով:

26.2 Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, Հայաստանում դեռ չեն կիրառվում: Ընկերությունը չունի ամբողջական ապահովագրական ծածկույթ իր ակտիվների և գործունեության ընդհատման համար, չունի նաև Ընկերության գույքի կամ գործառնությունների հետ կապված պատահարների հետևանքով գույքին կամ շրջակա միջավայրին հասցված վնասի գծով երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորությունների ապահովագրություն: Քանի դեռ Ընկերությունը համապատասխան ձևով ապահովագրված չէ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է անբարենպաստ նյութական ազդեցություն ունենալ Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

26.3 Դարձեր

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է՝ հաճախակի փոփոխվող օրենսդրությամբ, որը հաճախ մեկնարանություններ է պահանջում: Հաճախ տարբեր հարկային և իրավասու մարմիններ տարբեր մեկնարանություններ ունեն: Հարկերը հարկային մարմինների կողմից ենթակա են վերանայման և ուսումնասիրության: Հարկային մարմիններն օրենքով լիազորված են տուգանքներ և տույժներ առաջարկել:

Վերոհիշյալ հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել ավելի մեծ հարկային ռիսկեր, քան այլ երկրներում: Վեկավարությունը համոզված է, որ հարկային պարտավորությունների գծով կատարել է համապատասխան հատկացումներ հարկային օրենսդրության իրենց մեկնարանության հիմնա վրա: Այնուամենայնիվ, հարկային մարմինների մեկնարանությունները կարող են տարբերվել, և դրանց ազդեցությունը կարող է զգալի լինել:

26.4 Շրջակա միջավայրի հետ կապված խնդիրներ

Վեկավարության համոզմամբ՝ Ընկերությունը բավարարում է շրջակա միջավայրի հետ կապված Կառավարության պահանջները և վստահ է, որ Ընկերությունը շրջակա միջավայրի հետ կապված ընթացիկ էական պարտավորություններ չունի: Այնուամենայնիվ, Հայաստանում շրջակա միջավայրի վերաբերյալ օրենսդրությունը զարգացման փուլում է, և դրա հավանական փոփոխություններն ու օրենսդրության մեկնարանությունները ապագայում կարող են էական պարտավորություններ առաջացնել:

27 Կապակցված կողմեր

Ընկերության կապակցված կողմերը ներառում են մայր ընկերությունը, խմբի անդամ ընկերությունները, հիմնական դեկազր անձնակազմը և այլն, ինչպես նկարագրված է ստորև:

27.1 Վերահսկողություն

Ընկերությունը վերահսկվում է «Լիդիյան Ռեսուրս Արմենիա» Լիմիթիդ ընկերության կողմից, որին պատկանում են Ընկերության բաժնետոմսերի 100%-ը: Ընկերության գլխավոր մայր ընկերությունն է «Լիդիյան Ինտերնաշնլ» Լիմիթիդ ընկերությունը, որը գտնվում է Չառլզ Սթրիթ ԶԵ2 4ՍՖ, Չանել Այլանդս հասցեում և պատրաստում է հրապարակվող ֆինանսական հաշվետվություններ:

27.2 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Հաշվետու տարվա ընթացքում Ընկերության և իր կապակցված կողմերի միջև իրականացվել են հետևյալ գործարքները, և հաշվետու ամսաբաժի դրությամբ մնացորդները հետևյալն են:

Հազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Գործարքներ		
Մայր ընկերություն		
Ստացված փոխառություններ	3,871,343	2,691,060
Ապրանքների ձեռքբերում	1,076	-
Ստացված ծառայություններ	2,940,944	2,012,251
Ընդհանուր վերահսկողության տակ գտնվող ընկերություններ		
Փոխառությունների դուրսգրում	-	306
Հիմնական դեկավար անձնակազմ		
Հաշվեգրված աշխատավարձ	134,526	107,097
Տրամադրված փոխառություններ	5,000	-
Ստացված փոխառություններ	2,000	-
Հազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մնացորդներ		
Մայր ընկերություն		
Ստացված փոխառություններ	32,061,009	27,657,289
Կրեդիտորական պարտքեր կապակցված կողմերին	9,871,471	7,494,155
Դեբիտորական պարտքեր	12,093,750	-
Ընդհանուր վերահսկողության տակ գտնվող ընկերություններ		
Տրված փոխառություններ	1,605	-
Աշխատավարձև պարզեցներ	21,158	17,724

Grant Thornton

www.grantthornton.am